

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
a szentegyházutczába, Kendeffy-ház 487 számánál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyedenként 3, félévre 6 pft., külföldre évenyegyedenként 4 pft.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetése minden egyes hirdetés után 10 pkr bérletdíj és minden négyhasábos egy sor után
számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyalók u. m. előfizetés, hirdetések, reclamatiók sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

ELŐFIZETÉSI FIGYELMEZTETÉS.

A hirlapok sorsa feletti legfelsőbb intézkedés folytán felesleges példányokat nyomalni nem lehetvén, tisztelettel kérjük fel előfizetőinket, hogy jelen hó végeig megrendeléseiket, lapunk jövő évi folyamára megküldeni méltóztassanak.

Előfizetési ár: egész évre 12, fél-
évre 6 évenyegyre 3 pft.

Szoros feladatunknak tartandjuk, hogy lapunk az érdemes közönség ébredő részét mindinkább kiérdemelje.

Szerk.

KÖZÖSSÉGEK.

VIII.

Az abszolút közönség harmadik lényegesb tárgyát a földesur s jobbágy közt közösen használt nádasok képezik.

Erdély földterületének ez ugyan a legcsekélyebb s feltűnőnek is alig mondható részét foglalja el; de ott, hol a nádlás divatozik, ezen jognak értékét lényegesnek nevezhetni.

A nádasok hazája leginkább a Mezőség, hol amazok az erdők hiányát pótolják, s az ottani csendélet szükségének egyik lényegesb kellékét képezik.

Ezek mind többnyire tiszta állodialis földterületen fekvő, s már létezésük is a valódi kimivelt agricultura alapeszméivel ellenkező, az 1854 június 21-ki nyílt-parancs ezekre nézve feltételesb szabályokról rendelkezett, és midőn tört nyitott az időszaki jogok és igények kielégítésére, egyszerűen nem velé a további kifejlődést korlátozó bilincsek közé; sőt maga a törvényszabály mintegy oda kényszerítő

felhívásul szolgál az ily birtokok czélszerűbb rendezésére.

Ila szabad, ezen intézkedést piquantenak, mindenestre előrelátó és tapintatosnak nevezhetjük.

Az agricultura emelkedésében természetesen az állam budgetjének is kényelmesebb kora kezdődik, s a törvényhozás el nem téveszté irányát, s nem teheti, hogy a lehető kifejlés elé nyögöket vessen.

Intézkedve van arról hogy haszon alá vett, addig kezelhetetlen földterületekre bizonyos ideig adómentesség engedtetik, mi alatt, mondhatni, ezen adómentesség maga visszaadja, kárpótolja a terület investíciójára fordított költségeket.

Ezen adómentességhez hazánkban legkivált az ily nádas-helyek birtokosai tartanak igényt, midőn tavaik lecsapolására vagy tán alagsóvezetésére költséget fordítani s az ily területet hasznosabb termények alá képesíteni feltűnő áldozattal is törekcszenek.

Hogyan érhetnének czélt az ily térek birtokosai, ha a közönség folytonossá tettét volna? semmi tekintettel az agricultura fejlődésére, s a birtokosok emelkedő életrevalóságára, jobb czél és észszerűbb birtok-rendezésre.

De a nyílt parancs ezen eventualitásokat nem téveszté szeméi elől, smig az időszaki körülményeket tekintetbe vette, a jövő kifejlés útja elébe nem gördített akadályokat, sőt a jelen abnormis közönségre vetett tekintet által mintegy ösztönt nyújt az észszerűbb kezelésre, így rendelkezvén a június 21-ki nyílt parancs 54-ik §-ában.

„Az egykori földes urak, a volt jobbágyság kiváncsán folytatán, az utóbbiaknak eddig engedett nádlási haszonvétele, szabad egyezkedés, vagy az urbéri törvényszékek ítélete által akképp szabályozhatók, hogy ezért a volt jobbágyság számára, addig, míg a nádas kiszáradása magától be nem következik, vagy mesterségesen (a kiszáradás) nem eszköz-

zöltetett, évenként vagy meghatározott mennyiségű nád szolgáltatassék, vagy a törvényesen járó nádszükséglet fedezése végett, a nádasból meghatározott nagyságú nád jelöltessek ki, avagy végre pénzváltás, vagy különbeni egyen-mérték adassék.”

Ezen szabálynak általam gyéritve közölt tétele tisztán mutatja, hogy az egész intézkedés csak időszaki, és mihelyt a nádas kiszárad vagy pedig a birtokos által lecsapoltatik s más használat alá alkalmaztatik, azonnal a volt jobbágy irányábani szolgalmány elenyészett.

Ezen intézkedés szintoly tapintatos mint jogos; s a fennebbi nyílt parancs összes eszméjével, mely egy czélszerűbb mezőgazdaságot meghonosítására irányul, teljességgel öszhangzó.

Megjegyzendő azonban, hogy csak oly nádasokról van szó, melyeknek egy bizonyos része már ezelőtt a jobbágyságnak végleges használatra át nem engedtetett. Ez utóbbiak a jobbágy tulajdonai maradnak, s ha valami viszont-szolgálat volt e jog öszszekötve, azt a jobbágy megválthatja.

Azt hiszszük, minden életrevaló birtokos felfogva ezen törvényezik irányát, úgy intézkedik, hogy a gazdaságot nyüge, a közös birtoklás, nádasaiában ismivelőbb megszünjék.

Dózsa D.

A gazdasági és ipar-kiállítás feltűnőbb tárgyai.

V.

Gyümölcsészeti osztály.

(Folytatás.)

A gyümölcsészeti osztály több csoportjai közt elsőbbséget kiemeltem azon kiállításokat, kiknek válfajai szakismével párosult okszerű kezelést, egyszerűen az iparág örvendés előhaldását tanúsítják, egyszerűen dicsérő megemlékezésbe pedig azokat kívántuk részeltetni, kiknek kezdeményei kedvező sikerre

engednek kilátást, s körülményeikhez képest ezen iparágat jó kedvvel, s előszere-ttel művelik.

Ezen nézetekhez képest érdemeseknek ítéltük:

a) bronz éremre: 1. A kolozsvári k. r. atyák házának igazgatóját, t. t. Trütmmer László urat. 2. Tordán birtokos Soltesz Albert urat. 3. Kolozsvári gyümölcsészeink közt t. Dietrich Sámuel, m. Fülei István és Hutter Sámuel urakat.

b) Dicsérő oklevélre: 1. Tordán Publ Ignác. 2. Maros-Vásárhelyt tanár Szász István, Likodi Samu, Hines Dániel. 3. Zilahon, tanár Hiri Ferenc és A. Alvinczen, Pávai Elek. 5. Kentelkén, Vályi Elek. 6. Kolozsvárt, Mikó Lőrinc és Jakab Elek urakat.

c) Dicsérő megemlézésre: 1. Enyeden, Fekete Pál. 2. Aradon, Vajna Miklós. 3. Szébenben Kiss Károly. 4. Tordán, Székely Elek. 5. Kolozsváron, Schütz János, Török Antal és Szilágyi Lajos urakat.

A kerti termények osztályába szinte örvendés haladást volt szerencsénk tapasztalni.

1. A gyökös és hagymás növényekből gondos ápolással járó s jeles ismeret tanúsító czikkeket állítottak ki főleg:

2. Hofem Mátyás, drágya kertész, kikertészeti üzlete czikkei közt főképp bámulatos nagyságú petrezselyem, murek és czékla-féléivel nyertemeg az ahoz érték helybehagyását, Vas Károly óriás nagyságú káposztáival, mint ismeret s különben is jó hírben álló káposzta tenyésztő vonta magára a köz-figyelmet. Balogh János, Tordáról magvatlan hagymáival, ritka termékenységgel paszujával. B. Miske Ferencz lóbabjával és rhus cotinussával arattak köztetést; mindeniket első rendű oklevéllel megtsiteltetni tartottuk méltónak. A gazdasági egylet kertjében természetl angol takarmány murkot ajánlanunk kell gazdáink figyelmébe. Az amerikai sárga és spanyol

PILÁTUS ANDRÁS.

1544-ben Velika váranak vidékére küldte volt nemes Semsei Farkas megbízottját Pilátus András, hogy a dézmát, a melynek napja már régt eltel, a jobbágyságtól mind felhajtja s bevigye. András megérkezett, keményen parancsolt; szolgáltak, mint tudtak, azok a jobbágyságok. De abban a korban Sulejman parancsa annyit ért a honban, mint a magyar királyé, s néha még gyorsabban lőn meg akarátja. Pilátus Andrásnak jött-mentét meghallván Budán is a török, nagy kemény parancsot kaptak a Velikának közelében lakó várak parancsnokai, hogy derék fődözet élén támadják meg Semsei Farkasnak dézmás embereit, s erőszakolják el az összevert vagyon.

Pilátus megértvén a basák szándékát, halálsápadt arcuzal, reszkető kebellet, a jobbágyság közé elkeverte magát, s rábeszélte őket, hogy otthagynán házi paraszt tűzhelyüket, s iessenek vele Velika várába; megvédi ott őket az az örző-csapat.

Fölkerekedtek hát s a vár alá értek, melynek kapujában siralmas szavakkal Pilátus elmondá félelmüknek okát, az egekre kérvén, hogy szállást adjanak.

Megesett a szivok benn a katonáknak, s földiek lévén—a kaszás-csoportot kebelökbe vették. — Ne nyissátok fel az erődnek kaput, jó magyar vitézek! gyáva nép kéredekik, fél a csatázástól; kaszáit, lándzsáit ellenetök fente: ki a csatától fél, haljon meg az gyáván, hol-lók temetik el ottkinn az útfélen. Csak egyszerű éheznek meg, ottbenn a várban, másikat nem várja, a várat feladja.

Alig vezette be Velika várába Pilátus a fu-
ó menekült csapatot, körülfogta Kazán, s á-

gyukkal lövette. Létrákat fektettek a köfalak mellé. Nehéz tusa kezdett az ormón dühöngni, hulltak a vitézek, dörögtek az ágyuk, ropogott a puská, hangzott a káromlás, fájó jajok, átok és keserves ima. De vissza lőn verve a nagy török csorda. Ismét ostrom, új harc, ismét a sok halál; győzelmes a magyar, hátrál már a török, nehéz feltartani száguldo lovait.

Győzelmetek lenne Velika őrsége, ha Pilátust be nem fogadjátok vala; de ő szegény feje megérkezvén, nem várt, hogy új csapat törjön ismét a falakra, izgató szavakkal szétjárt alattomban, s magával behozott flándások tömegét feladásra bírta.

Éjjel következett, a gyávák terve meg lőn érve; lopva törtek be a fegyveres vitézek nyugvó ágyaikra, s elrablák, sikkaszták derék fegyveröket, melyeknek ártani nem tudott a mozlím. Azután követet küldtek ki Kazánhoz, azon biztosítással, hogy ha szabad menettel nyerneek ők magoknak, Velika meghódol: s fehér kendőt lenget holnap a várormon a meg-jövő reggel.

Megígérté Kazán a szabad életet, jutalmat is igen Andrásnak s népének, de kegyetlen halált a várörizetnek.

... megnyílt a zárt kapu, rajként omlott azon a mozlím tábor be: Allah! borította Velika piaczat. A magyar katona, mint a dör-forrázott virág, földre süttöt fölvel várt a sötét-fekete bakókra. Pilátus zsebeit tapogatta rendre: helyet keresett annak, annak a sok drága sárga, szép aranynak, a melyet ma Kazán fizet árulónak.

— Pilátus, Pilátus! tudod, ma mi a vér-
arulás jutalma? Törökök vezére megtanolta rég azt; te csak most tanolod, s nem lesz módod benne, hogy az utódokat arra megtanithasd. Megfizetnek neked, s áruló pártodnak.

— Mind jelenvagytok-e, kik itt szorultatok? — kérde a győzelmek.

Sohajta felelték a búslut katonák; tola-kodva dugták elő boglyos képöket az árulók, s igen-nel viszonzák.

— Mind itt vagyunk, nagy-ur!

— Bakók! ide elő — szölt kevélyen Kazán és a bakók jönek, nagy setében állnak. Le velők a paraszt áruló csordával! egy se marad élve. András föczimbora, nézze végét annyi kinfáj fájdalomnak.

Leghátul maradt.

De az örző-sereg szabad útát kapott, s nem lőn bántódása.

Igy büntette meg a török a czudar vérarulást.

Székely Ádám.

EGY BUJDOSÓ HAGYOMÁNYA.

Turkul neve ismeretes a magyar tudományos világ előtt, ki bujdosásaiban főczéljál tartá a magyarok vérségei utáni nyomozást. Derék vándor hazánkúának rokonihoz intézett levelei közöl egynek birtokában van, a Székelyföldön küsmödi birtokos Nagy Sándor ur, melynek hű másolatát itt közre adni czélszerűnek véljük. A levél így következik:

Szerelmetes atyámfiai, Istentől egészséget és hosszú életet kívánok kegyelmeiteknek!

El unám a heverést, az 1715-dik esztendőben indultam szerencsém keresésére. Moldován áltál Kozákországban és az mint a régi magyar historiák tartják, a Schitai birodalomban és azon esztendőben telettem egy kozák urnál, Mirkolod nevű városban, ki is igen nagy gazdaságú ember; mivel vagyon neki 600 fejős tehene, 1000,400 juha, kancza-lova 1000,40,

paripája 1700/- meg mondhatatlan gazdasága. Ezen urnak kegyelmességéből mentem az Balticum-tenger mellé 300 mértföldnyire Petersburg nevű városba, az holott is találtam a felséges muszka czárt, és ezen felséges muszka czár parancsolatjából tanultam, kezdettem a muszka nyelvnek és írásnak tanulásához, melyet meg is tanultam, mivel jól tudok írni s beszélni a muszka nyelven, mivel azt megtanultam lettem főhadi tiszt, melyet most is fungálok, fizetésem esztendeig 700.54 mfr. s papírára szénám, abrakom, hét szolgámra fizetésem. Ezen Petersburgból commendoztattam az Bolga vizén, mely is Schitiában a Tanais folyóvizén túl 100 mértföldnyire esik Káspium tengerre, mely tengeren is a szélvésznek miatta kétszer szenvedtem hajótörést, de Isten ő felsége életben megtartott, mivel az tengereknek hajja, deczkára kapván, kivetett az partra. Mostan a felséges ur hadaival vagyok Persiában Szulak nevű helyben, az honnan az Ararat, melyen Nóé bárkája megakadtott vala, látszik, mely is Magyarországtól 700 mértföldnyire esik. Táplál a reménység, hogy még elhagyott édes hazámat, nemzetemet meglátom.

Ezen Farkas Máté nevű ember, mely Hisipa Szathmár mellett lakott, 40 esztendeig volt a kutami tatárok kezében rabságban, onnat esett pedig az kutaféjű tatár avagy kalmuki tatárok kezébe, rabságban tatárok kámjánál (kinek neve Juha) raboskodott, onnat Isten csudájára kiszabadult és szökött egy városba Astrakamba, én pedig öszszel kiszállván a tengerről Astrakám városába, és véletlenül reá akadtam, megörültem, hogy olyan idegen országban engedett nekem magyart látnom, az holott Magyarországnak még csak hire is ritkán hallatik, és ezen szegény embert vettem quartitiumomba, az holott tartottam és tápláltam, mellettem lévő strázsa vitézeknek, szolgáimnak

fontos hagymák, Soltész Albert és Korbuly Bogdán uraktól hasonlólag figyelemre méltó cikkeknek tekintettek.

3. A gumós növények közt első helyen szerepeltek, a burgonyák több fajai, melyek közt a baktai kék és fejt, tanár Nagy Ferenczről, a fatinosa Tisza Lászlótól, Dietrich és Schröder magról nyert fajtái érdemelnek. Balogh János dísz burgonyája vérszín cikket játszó fejt alakjaival különösége és színezete miatt érdekes.

4. A magvas kerti termények közt gr. Bethlen Sándorné 24 válfajban keltet paszuly kirakványát illette meg az elsőség, mennyiben a gyűjtemény a legkedveltebb válfajokat képviselte, miért is a tisztelt grófnénak dicséret oklevelet szavazni öröme tartottuk. A kerti borsók közt Tisza László czukorborsója, a kanadai és orosz válfajok a gazdasági egylettől kiállítva, általános tetszésben részesültek.

BELFÖLDI LEVELEZÉS.

M. Óvár, 13-ik dec. 1857. — Folyó hó 9 és 11-én másodéves gazdasági ifjaink, jeles vegyészeti tanárok dr. Moser és segéde Reitlechner vezetése alatt, kirándulást tettek b. Sina J. czukorgyárához, mely is Mosonytól Győr felé az első, félóránira fekvő állomáson van Szt.-Miklóson.

E kirándulásokról általánosan legyen szabad megjegyezni, hogy igen is hasznosak és kedvesek: mivel míg egyfelől igen sokat lehet tanulni, másfelől a tanárok s az ifjak összeolvadva, vig poharazás fűszerezte ebédrel szokták bevégezni e kirándulásokat.

De a dologra.

Ez a birodalom első czukorgyára; egyike a vasut mellett fekszik, és csak külseje is nagyszerű és meglepő.

A főleg raffinázás miatt több emelettel ellátott gyár előtt csinos szabad kert terül el, izletes sétányfakkal beültetve, s virágokkal díszítve. A gyár kiterjedése nagyszerű, több osztályokból áll, mint a szeszgyár, s ehhez szükséges malommal is el van látva. Az udvar közepét vasut foglalja el, melyen a tözeget hordják be, 2 óra 40 mászájával.

Legyen szabad némi felületes jegyzeteket is közölnöm. *)

*) A mit derék levelezőnk felületesnek mond, azt mi igen alapos dolognak találjuk; s vajha minden műipari és gyárállataink működéséről, eljárás módjáról, az erők használatáról, s az eredményekről is, minél több oldalra kimutatás küldetnék be lapjaink számára; szeretjük az ipar s szorgalom jelenségeit, s a vállalatok ismertetése jó hatással van a vállalkozókra.

és íróakomnak megparancsoltam, hogy senki bossúsággal ne illesse. Tavasszal peniglen, mikor kellett mennem a császárra, elbocsátottam és elkísértettem mellette lévő rabtársaival 500 mérföldnyire, és adtam neki utat, költséget elegendőt, és énnekem igen erősen megesküdt és magát erősen megátkozta, hogy ezen levelemet nemzetségemnek Szikszó városába elviszi, repraesentálja — én is ötlet megátoktam, hogy Isten ötlet ölj meg hirtelen halállal, ha nemzetiségem ezen levelemet meg nem adja. Azért ki ezen levelemet fogja megolvasni, mondgya meg neki, hogy hitről megemlékezzék, fogadását teljesítse be. Kegyelmeknek ha unalmas nem lenne, és íráson unalmas nem lenné, az itt való országok dolgairól, és szokásairól edj keveset írok mulatságok okáért.

Mivel a historikák írják, hogy az magyarok, hunnosok, Scitiából jöttek Európába, én azon országról tudakozván, hol laktak a magyarok? az helyre rá akadtam, volt pedig az lakások az Bolga vize mellett igen fővényes és erdőten helyen, mindazonáltal szép házakban laktak, mivel ma is kálvadarabok az földön olyak találhatunk, az micsodásokból nálunk az új keresztények a kancsót csinálják, téglák pedig igen szélesek, szépek, melyből meg lehetni, hogy szép házakban laktak; az magyarok királya pedig lakott Kima vize mellett, Terek folyóvíz mellett, palotái jól lehet rongyosak, de ma is fennállanak, és azon falu helyét ma is híjják ott való pogány nyelven Magyarok; magyarul pedig sohott nem beszélnek, se magyar faluk nincsenek; az mint pedig az magyar kalendárium írja, hogy in anno 400.45 magyarok viszártelenek Scitiában, ezen magyarok letelpekedének az krimi tatárok között, és mostan is Krimben a tatárok protectioja alatt vagynak hét magyar fa-

Az igazgató, ki szakában tökéletes, derék és barátságos ember, évenként 10,000 pft rendes fizetéssel bír, s ezenkívül 8000 pftot kap vendégei elfogadására. (Ezt azonban csak hallottam, és jót nem álok érte.) Naponként 3000 mázsa nyers répat dolgozik, vagyis dolgozhatnék föl a gyár, ha jutna, de még eddig a termelés nem pótolja az összevet. A répa-morzsoló gép 12, a prés pedig 16 lóerőre van készítve. A répa-préselés „Schützenbach'sche kalte Maceration“ elve szerint megy, négy légnyomással, vízerő által ható, 4000 mázsa nyomást eszközölő 12 présen, szörken-dőbe takarva be a préselendő répamorzsálat. (Közbemondvam megjegyzem, hogy a gyár hetenként 5—6000 pftot ad ki, nagyobb részt munkásoknak, kiknek száma 600-ra megy, váltogatva nappal 400. éjjel pedig 200 dolgozva, a napszám 26—34 pkr a közönséges munkásoknak. A répa adója mázsánként 18 pkr; a vételi ár pedig éven 26—36 pkr. A munkások: magyarok, tótok, horvátok, lengyelek, szlezsiak stb., utóbbiak betelepülve.) A préseknek padlózata aszfaltból van, és naponként kétszer mosatik fel. Jeles a prés ruhák kimosása, mely is egy kis facsavar hengernek egy ugyan facsavar reválkos deszkái surlódása által, (kézerőnél fogva) mi közben csövön folyton víz foly rá, eszközöltetik. „Schützenbach'sche warme Maceration method“ -jára készült 5—6000 pftba került gépezet észlészerűtlennek bizonyulván be, nem használtatik többé; ugyan is a présmaradék oly vizesen került ki, hogy eltartani nem lehet, s oly izellenül, a czukor-tartalom kiül más táprészeket is kivéve belőle, hogy a marha meg nem eszi, csakis növénysejt maradván. A gyáros a fentebbi géppel mindig csalódott, a nedv igenis „hochgradig“ levén, czukron kívül más tartalommal is bírván. A gyártás jelenben szept. közepétől január közepéig fog tartani, s így hozzávetőleg ki lehet számítani az éves czukorgyártást, a répának 5—7%-lóját vévén. A répalé 1-ső főzés után igen világos színű s 4° Reaumét, a 2-ik kissé arany színű pedig 25° mutat.

A végleges kifőzés Tischbeinnak Robert által javított üstjeiben történik, melyek 500 köbláb tüzelési térrel bírnak, 50° R. hő, és 20 köb láb légmérőnél főzetik a nedv. Nagyszerű a raffinázás, mely szintegy több tért foglal el, mint a nyers czukorkészítés. Jelenben annyira tökélyesítve van, hogy a süvegnek hegyiből a meg le nem szívargott szirupot légszivattyú által vonják ki, mely által már a répaczukor a zási szellemre, mely bár, minél inkább terjedne kedves népünk közt.

Szerk.

luk, melyben magyarul beszélnek. Én azon hét falukban voltam is, olyan ország pedig, hol magyarul beszélnek, nincs több az mi Magyarországonkál, s ennél.

Ezen az országban sok bálvány-imádó nemzetek vadnak, a nemzeteknek nevek pedig ezek: esurasz, munka, mely nemzetek is imádság helyett kancza-lovakat és juhokat ölnek — a húsát megesszik, az bőrt az Isteneknek adgyák és az fűzlára tekerik, némelyek pedig az nyulbőrt megtöltik szalmával és attól, mint Istenből, jó időt kérnek, ha pedig eső talál lenni, erősen megkorbácsolják és az tüze teszik, némelyek holttesteket felakasztják, némelyek vizbe vetik, némelyek megégetik, ki micsoda plánetá alatt születik. Az ott való indusok pedig templomban az ördög képméket imádkoznak, és azt mondják, hogy ördögnek kell imádkozni, mert ellenség ő, az Istennek pedig nem kell, mert irgalmas. Ezek az indusok holttesteket megégetik és az hammit egy szörö-lapattal széjjelszörják; — az mely asszony pedig özvegyre marad, az többet férjhez nem mehet, hanem nagy rakás fát rakat, annak az tetejébe ül, azon fát megöntözi olajjal és zsírral, és magát elevenen megégeti. Ezek a tehénnek is imádkoznak, mivel a tehénnek tejet és vaját is adnak, az hűgát *) pedig nagyobb becsületben tartják, mint a friss húst, mivel azt tartják, hogy jobb az, melyet az Isten maga megölt, mint az, melyet az ember megölnek; — némelyeknek pedig se templomjok, se papok nincsen. Az scitai birodalomban sok fekete tatárok vagynak, az kik másféle nemzeteknek nagy ellensége — ugyint esermiszi, csuvaszi, karakalpagi, mondvaszi, benecviszi, kalmaki, bubuszi, trukmenesi, kirnisi, kirgyoszoki, karacsonszi, androviszi pe-

*) Hullát ért, e szó régóta ismeretes; a dögöt nevezték így.

Szerk.

náczukortól meg nem különböztethető finomságra emelkedett. A raffinázás 4—5 hetet igényel.

Nézzünk vissza a 16 tüzelő kattanhoz, hol naponként 1600 mázsa tözeg ég el. Odább van a spodiumnak meglevenítése: sósavanyonnal kiáztatódik a már használt spodium, azután megszáritva kiégetődik. Különben 1 mázsa 6 pft, míg a gyár maga is éget 1 pfton vásárolt nyers csontokból.

Nagyszerű a melassé kifőzésére készült szeszgyár is, mely azonban gabnafélékből is készit szesz, naponként 43 akót.

A vizsgálódás fél tizenegytől 2 óráig tart, mely után a két izben 60-an volt ifjuságot az igazgató, mint mindig, 2 óráig tartó ebédrel vendéglé meg, melyért mind az ő, mind a báró ur egységére a jó villányból lelkes pohárköszöntések hozattak. E kirándulás előtt a mosonyi főhercegi czukorgyárhoz is vala kirándulás. Isten velünk, boldog inneplést.

Debreczenben, dec. 6-án. — A vasút megnyitásától azért nem írtam semmit, minthogy arról különben se lehetett volna semmi egyéb érdekes írnom, miután sőtét este elkésve érkezett meg Pest felől a megnyitót vonat a vendégekkel, — mint-hogy az november 10-én valósággal megnyitott, és azon hó 27-én valósággal átadott a köz-forgalomnak. Ez által Kolozsvárról Pestre most már 36 óra alatt kényelmesen felérkezhetni. — Eddig innen a személy-forgalom nagysága nem nagyon felütlő, de annál feltűnőbb a portéka-szállítás, habár még nincsenek is raktárak nyitva a pályatérén, s csak most csinálják nyakra-főre fából cseréppel fedve a raktárakat. — A személy és teher-szállítás a francia társulat és tiszai vasúttal kevés egyetértéssel van még rendezve, mert igen sok panaszt hallani a rendtelenségek ellen, a mi azt tanúsítja, hogy a két társulat nincs egyetértésben egymással. — A debreczeni productumok, a mozogni alig tudó kövér sertések, most már előállapotban passagirkodnak Pestre, a mint-hogy utra kelésüknek közelebb szemtanúi valánk: — s ezen élő látogatást a pestiek mindenesetre szíves örömet elfogadhatják. — A debreczeni gözmalomról e lapokban is szó tétetvén, örömmel írhatom, hogy annak ügye mind inkább jobbra fordul; s a szükségelt elsőbbségi részvények már nagyára elkelték. Ohajtom, hogy a mostani igazgatóság több hűséggel, és eredménytel működje, mint az eddig meg-előzött két rendbeli igazgatóság, melyek mindegyike csak enyészetet és szomorú emlékeket hagyott maga után. — Pár év alatt a gyár-ípar több jelentékeny vállattal gyarapodott e város körében is. Előbb az

Alföldi Hírlap egykori szerkesztője, Tegledi László, állított tetemes költség-gel egy nagy olajmalomot, főleg napraforgó-olaj termelése végett; s ez év közepén olajából, a triesti börze választmánya felhívására, ennek a debrecz-kedelmi kamara több rendbeli mutatóvnyit küldvén, a triesti börze-választmány azon olajokat igen kitűnőknek találta. A nevezett ur malma olaj-termelését azonban ez ideig nem folytathatja még oly nagy kiterjedésben, mint ohajtaná, minthogy a debreczeni mezei-gazdák még csak most kezdenek rákapni a napraforgó-mag természetére, melynek előmozdítása végett a nevezett ur egy rövid oktatást nyomtatott ki, és osztogatott folytonosan szét a nép közt, hogy ezt a napraforgó-mag természetére annál inkább serkentse. *) Jelentékeny vállalat továbbá a Bignio János terjedelmes keményítő-gyára, mely ez év elején készült el teljesen, s igen olcsó és jó keményítővel látja el a nő világot. — Ugyancsak ez év augusztus havában nyílt meg hasonlóképp Tegledi Lászlótól felállítva ezen a vidéken a legelső rosolis, liqueur és puncs-gyár, hol a tisztított szesz italok a lehető legolcsóbb áron árultak, hogy így a nép az ártalmas pályinka-ital helyett kevésbé ártalmas szesz italokat szerezhesse magának. — Még egy tetemes vállalat van épülő-felben; ez a Szikszay József nagy serháza. Ez is kész lesz a jövő tavaszra. — Másfelől a gazdaszat és fatenyésztésről szomoruan kell megvallanunk, hogy itt mind igen eddig mindkettő kevésbé halad elő és kevésbé tökéletesedik. Real és gazdasági iskola még csak kilátásban van, ugy szintén a példán y-gazdaszat, a faiskola létesülése is még csak a jövőtől remélhető... pedig ott van a sok kiellen és disztelen temető, a hol a sok fa eltérne, és a melyeket nem ártana egy kis-sé barátságos tekintetű alakítani a faültetvényekkel.

r. l.

Sz. - Udvarhely, nov. 29. 1857. — Tisztelt szerkesztő ur! A Kolozsvári Közlöny 84-dik számában Székely-Udvarhelyről egy levél van közölve, melyben Szakács Mózesről egyebet közzét az is van írva, hogy ő „tavaly a tanoda olvasdájában 27 darab igen megértült becses könyvet saját költségén megszerzett.“ Ezen pár sorra vonatkozólag szégyesnek látom akövetkezőket elmondani.

Sz. M. az 1857-ik tanévben hittan-*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

Pál, Szaniszló István, Csura György és Zsigó, Farkas Jankó, Szilágyi István, tiszteletes praedicator és mester uraméknak jó egészséget kívánok. Szerenest kegyelmeknek, szerelmes édes barátim; szívem, édes rokonom, szomszédim, atyáimiai; Isten oltalmába ajánljak; utolsó csepp verem; maradok kegyelmeknek. Írtam Asztrámában, az Káspium-tenger mellett, 2. apríl. Anno 1725.

Atyafi-szolgája
Turkúl Sámuel,
auditor.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

*) T. levelezőnk kérje fel nevünkben Tegledi urat, hogy egy példányt küldjön nekünk Szerk.

hallgató volt Kolozsvárra, s mint ilyen küldött a székely-udvarhelyi ref. tanoda olvasó-egyleteszámára egy rakládakönyvet 1855. nov. 2-án kelt, s egyenesen alulírt hoz intézett levelének kíséretében, mely küldeményt illető sorai az említett levélnek ezek: „Mivel az olvasó-egylet könyvtárába nagyon szükségesnek, nagyon beillőnek tartom „a Tudományos Gyűjtemény 34 kötetre terjedő 17 évi folyamát, és a kétféle Ismeretek-tárát, mely áll 18 kötetből: örömmel ragadom meg az alkalmat, mely képessé teszem engemet bemutatni aldozatom első zsengéjét azon intézet oltárán, mely engem is nevelt. Légy így ezen 52 darab könyvet illő helyre, ha lehet, saját kezéddel beírni, s róla mentől hamarabb tudósítani.“ Ezek szerint világos, hogy Sz. M. adományozása nem tavaly, hanem tavaly előtt történt, és hogy nem 27. darab, hanem 52 darab könyvből állott, t. i. a Tudományos Gyűjteménynek 1817-től 1833-ig terjedő évfolyamaiból, 34 vastag kötetben; a Közhazsnu Ismeretek Tárából 12 kötetben; és az Újabbkori Ismeretek Tárából 6 kötetben, a Minthogy ezt így bizonyítja a nevezett olvasó-egylet adományozási jegyző-könyvének első pontja is, hová saját kezemmel irtam be.

Kérem azért a t. szerkesztő urat, nyissa meg közlisleletű lapját ezen fölvilágosító soraimnak. És mivel már az olvasó-egylet adományozási jegyzőkönyvét is szóba hoztam: nem tehetem, hogy a többi pontok közül meg ne említem a 9-iket, mely szerint a mult tanév végén Pünköszt Ferenc, 8-ik gymn. osztályos, kimoszt Kolozsvárra hittan-hallgató, pályázás útján nyert többféle jutalom-pénzből 10 pengő forintot adott az iskolai olvasó-egyletnek, mely öszvegy hogy igazán méltó helyre menjen, éppen a Buda-pesti Szemlért rendeltük meg vele. Végre azon kéréssem is van t. szerkesztő urhoz, hogy a muzeumi ajánlatok XXII-dik közlésében 897 sor-szám alatti „Veres János szaktanító“ szíveskedjék „Veres Sándor“-ra kiigazítani. — Lévént tisztelt szerkesztő urnak aláza-tos szolgálja Veres Sándor, német- és francia nyelv-tanító.

Erdő-vidék. Bihar-czfalva, dec. 18-án. — T. cz. szerkesztő ur! Van nekem egy tisztelt öreg ipam, ki azon elvet, hogy rend a dolog veleje, oly messze alkalma-zásig viszi, miként a tárgyakat családja tagjaihoz írt leveleiben számok szerint osztályozza. Hogy megmutassam, miszerint az öreg ur jó tulajdonságából valami reám is ragadt, s hogy egyszerűen őnt is azon nem egész tévedésen alapult véle-ményéből, miképp engem nemrendes, de rendetlen levelezőnek tart,*) kivégym: sietek az e vidéken közelebből fölmerült, s említésre méltó eseményeket, számsze-rint és időrendben előadni. És e sovány előzmény után kezdjünk a dologhoz. Iször mezei gazdánál főtárgy a termés. Szóljunk hát arról. Biz az az idén nálunk nem a leg-jobbán sikerült. Az őszi gabona és zab va-lahogy csak felemelkedett a közép termés színvonalára, hanem a törökbnza a korai hóharmat és hideg miatt, úgy a borsó, lencse, paszuly, köles és pityóka kevés áldással fizetett. Makk is, mi itt igen jo-lentékeny gazdasági tétel, nem termelt. Szénánk elég. Őszi-vetőseink mind a mel-lett, hogy kissé megkéstünk az elmago-lással, jól mutatnak. 2-szor vidékünk a szarvasmarha ára rég óta nem tapasztalt olcsóságra szállott alá A husnak fontja jár 9. v. krajczáron; baróthi szentmárton-napi sokadalmaink baromvásár tekintetében az ez előtti években híresek és látogatot-tsak voltak; a marhaszám az idén is eléggé képviselve volt; azonban, kivéve a valamire való lovakat, vevőjük alig találkozott; mi-nek egyszerű oka az uralkodó pénzhiány. Bizony a pénz ma-holnap hasonlítand a be-csülethez, mely — a Rádai szép meséje szerint — buvósdit játszanak a vízzel és

széllel úgy elrejtett volt, hogy nem le-hetett ráakadni. . . . Alkalmasszerűleg eszembe jut, hogy ámbár az erdővidéki nép többnyire marhatartó, még is egyet-len baromkovosa sincs, mi miatt a még megmenthetendőt beteg-marha, ha csak jó sorsa nem segít rajta, tulajdonosnak rendesen a bőrt szokta hagyni. . . . Most az is jó, mert a bőr drága. . . . azonban a mondott hiányon tán segíteni is lehetne. . . . 3-szor Mi füstölögött a — távolban? A fülei másképp sárpataki vasgyár. Ez a b. R. N. Cs. E. és B. K. e. vidéki birtokos-urak tulajdona volt. Mult évben vette meg a bécs-brassai bányász-társulat 16,000 p-forinton. Azóta ott e gyár érdekében nagy-szerű változások történtek, gőzgépek al-kalmaztatnak, új laképületek és raktárak emelkedtek, s pedig tündér-gyorsasággal, az új veretők és öntő-kemence most van-nak készülőben; azon közben a régi er-nyedetlen szorgalommal működik, készí-tvén fűtőket a legszebb alakokkal, takaré-kemenczékkel, takaré-kemenczelapokkal, üstöket, takarékkonyha-edényeket, de még zománcz nélkül, malom-kerekeket, s bármint megrendelendő minta szerinti önt-vényeket, s egyszerűen minden refrain-je így végződik: „hogy:“ állván szabadsá-gában mindenkinek e refrainhez azt a gon-dolatot csatolni, a mely neki tetszik. . . . a ki akarja: egészítse ki a felebbi félbe-szakadt mondatot. . . . Véglegesen kieme-lem, hogy piacunkon a vas ára jelenté-kenyen leszállott, mely eredmény egye-nesen e három működésének tulajdonítandó.

(Folytatjuk.)

KOLOZSVÁRI NAPLO

— „Lavota élete“ cím alatt Bernát Gáspár-tól ismert kedélyes tollú írónktól, egy igen esi-nos kiállítású munka jelent meg, melyben ezen geniális zenészünk élete s kalandjai érdeker-jesztőleg adnak elő. A csinos kiállítás s ele-ven humorral írt mű hecsét emeli Lavotta ne-hány zeneműve, mely zongorára írva a könyv végén foglal helyet. Ezen zenedarabok címjei: „Insurgens nota, melyet az 1797-ben felkelt magyar nemese emlékére szerzett és 18 zene-számra alkalmazott Lavotta János sat.“ Ez kö-veti a „Palotás dalok“ melyet Fáy András, La-votta tanítványa, hegedűje után zongorára alkalmazott Székely Imre, ismert nevű zenemű-vészünk.

Bernát Gáspár ur Lavotta életének s zene-szerzeményeinek közzadásával minden zene-barát előtt kedves szolgálatot tett; az igen esi-nos kiállítás s 76 nagy 8-ad rétlapon megje-lent mű ára 1 fr. 20 kr. p. p. Megszerezhető minden könyvkereskedésben.

* Miután a szeszgyárhoz szükséges na-gyobb mennyiségű gabonának előirtetése kö-vetkeztében malmainknál magánosok hátterbe szorítottak, városunk községi tanácsa, mint halljuk, közelebből egyszer mindenkorra meg-rendelte a molnároknak, hogy a magánosoknak mindig első sor adassék.

* Erdélyi r. kath. püspök doctor Haynald Lajos ó excja a maijai lőpor-fellobbanás követ-keztében szerencsétlenül járt lakosok felségő-lésére 100 pfrtot adott át a cs. k. helytartósági elnöki hivatalnak.

— Figyelmeztetjük a gazdaközönséget, a „Falusi gazda“ című hetilapra, melynek fel-adata a gazdaságat köröbeni ismeretek terjesz-tése. Ez hetenkint egyszer, egy íven jelenik meg, oly alakban mint a Vasárnapi Ujság, írói illően honorálva, hozzá jó erők csatlakoznak; feladata szükséges és korszerű, és ára való-ban jutányos, félre postán szétküldve 2 frint 30 kr pp. egész évre 5 frt. Az előfizetés min-den postahivatalnál elfogadtatik, és kiadó Heckenast Gusztávhoz czimezendő.

* Komáromban f. hó 10-kén, reggeli 6 órakor, gyenge földrengést vettek észre, mely-nek reggeli 8 órakori ismétlődése nem kevés aggodalommal töltte el a lakosok szívét. Mind-két versen a rengések alig tartottak pár másod-perczig.

— B. Reden, az ausztriai birodalom legne-vezetesebb statisztikusa, jobb létre szenderült jelen hó 12-én.

* Az utolsó évtized tapasztalatai azt bizo-

nyítván be Auszriában, hogy a bányáipar, szük-séges tökékellet ellátott értelmes magántársula-tok kezelése alatt az állam- és nemzetgazdá-szatra nézve sokkal jelentékenyebb kifejlést nyert: a „P. L.“ bécsi levelezője szerint, az ál-lamigazgatóság minden, eddig kincstári kezelés alatt állott erdélyi arany-, ezüst- és rézbányá-kat, valamint Magyarországon a gazdag kincstári közszételeket, a baranyamegyei vaskö-bányákat, a kalinkai kénolvasztót, a torja-re-metei vasbányát, s más ezüst- és rézbányákat, s kohókat saját kezelése alá kibocsátani, s azo-ka a magániparnak átengedni szándékozik.

* A mezei gazdaság hazánkban a közjólét sarkkővet képezi, s képezi egyszerűen a nem-zeti fölvirágzás lényeges feltételét. Pangó me-zei gazdaság mellett az anyagi jólét minden egyéb tényezői is szenvednek, s a földbirtokos-ostály elszegényedése a nemzettest törzse hervad el. Igen szükséges tehát most, szükség-sebb mint valaha, a gazdasági érdekek meleg felkarolása. E fontos ügynek szolgálai feladata a „Gazdasági Lapok“-nak, melyek jövőre is Korizmic László és Morócz István urak szak-értelmes szerkesztése mellett minden csütörtök-ön másfélíven meg fognak jelenni. Az újév közeledtével ajánljuk e lapot gazdáink figyelme-be. Előf. ára: egész évre 10 pfrt.

* Egy Drout nevű francia, állítólag oly löport talált fel, melynek gyártásánál a sa-létromot egy más tömeges anyag helyettesíti, mitaltal az előállítás költségeiből 36 percent kímélték meg. Ezen új löpor nem explodál, a fegyver belsőt nem piszkolja el stb. A föltaláló bizonyítványát ausztriai császár ö felségének egy felhatalmazottja által benyújtja, s titkáért három millió frankot kíván.

— „Erdély Történelme“ című mun-ka érdekében értesíteni ohajtom a t. cz. ille-tőket, hogy saját alá ment, s márczius folytán az első kötet megjelenik. Az előfizetés kötele-nként 1 frt 30 krajval, négy kötetre 5 pfrtjával még kedés ideig nyitva áll.

Kövyár László.

Gabona ár. Dec. 17-ről 1857. Bécsi-mérője p. p. Tisztaluba 3 frt 20 kr. Elegybúza 2 frt 36 kr. Rozs 2 frt 4 kr. Arpa 2 frt — kr. Zab 50 kr. Török. 2 frt — kr. Pityóka 56 kr.

Nyílt tér.

A cs. kir. megerősített nyert erdélyi kölcsönös jég- és tűzkárméltó társu-latot illetőleg:

Kedves köteletségemnek tartom, a nemzeti társulat igazgatósága iránti hálam kijelentése mellett nyilvánosságra juttatni, miszerint a fen-tisztelt társulatnál biztosítva volt egy kazal szé-nám a m. méhesi határon folyó évi októb. 13-án elégvén, ezen tetemes károm a t. igazgatóság által mai napon, a teljes biztosított érté-kig, 438 pfrban kifizetett. Teszeme nyilatko-zatot nem bók gyantán, melyre egy ily, minden nyereszkedéstől ment, üdvös ezü és szilárd alapu intézetnek bizonyára semmi szüksége nincsen; hanem teszem buzdítással azon t. hon-titársaimnak, kik vagy ez intézet szervezésé-vel ismeretlenségéből, vagy bizalomhiányból késlekedének bekövetkező nagy csapások esetére magokat egy pár fillér előlegezésével biztosítani. Itt nem egy töbzseregylettel állunk szemközt, mely az intézeti pénztárba többnyire névleg betett tőkei után, a rendes kamaton ki-vál még nyereségosztalékra is számít. Itt mi, a biztosítók teszszükegyszermind magát az inté-zetet is; egymás kölcsönös biztosítására tesznek össze bizonyos mérsékelt számalékat, nem azért, hogy a fedezendő csapásoktól fenmaradó fölös-leg más idegen zsebébe menjen, hanem hogy a tűzcsapások általi igénybe nem vétel esetében, magunk kapjuk azt ismét vissza. S ha a balsors meglátogat, ha egy évi vagy talán egész éle-tünkbeli verejtékezésünk gyümölcse lángok martalékaivá lesz, milyen jól esik az a rögtöni s teljes értékű való kártalanítás! Valóban eny-yi előny mellett, nem lehet, hogy a nevezett intézet, honfitársaink folyvást növekedő csatla-kozása által folyvást szilárduló letalpar, s mind kiebb terjedő munkakörre ne tegyen szert. Mit szívőből óhajt Simai Antal, m. méhesi haszonbérlo.

KÜLFÖLD.

Bukarestből írják, miképp az euró-pai bizottmány azon ülésében, mely-ben a divánok unio iránti szavazata került tárgyalás alá, a török biztos kijelenté, hogy a porta e terv ellen a párisi értekez-let keblében a leghatározottabban tiltá-kozni fog. E nyilatkozatot támogatja az au-sztriai s az angol biztos; az orosz bi-zotos ellenben e szavazatot a nép ohajai igaz kifejezése gyánánt igyekezett feltüntetni, s csak a formát, mely alatt az kifejezve lön, tartá helytelennek, minélfogva javaslatba hozá, hogy a bizottmány a divánokat, afor-

mát illetőleg bizonyos határok közé szo-ritsa. Az orosz biztos nézete természet-e-sen ellentmondásra talált Anglia, Au-stria s Törökország részéről.

— A Dunafejedelemségek ből jövő hírek még mind nem kedvezők. A moldovai parasztek erőlyes kérelmet intéztek a divánhoz, melyben keservesen panaszkodnak a bojárok ellen, sazt kíván-ják, hogy a nekik tett ígéretet teljesítsék. Igen, ha a francia is teljesítendia bojárok-nak tett ígéreteket.

— A porta teljes ereje szerint ké-szül, mintha őt minden pillanatujból nagy világfeladatra fogná felhívni. A kereszté-nyeket azonban katonai szolgálata még most se veszik fel, nem mintha a kormány a hat-humayumot nem kívánná életbe lép-tetni, de a török papok s a fanatikus ó tör-ök párt ellentállásán megtörik ereje. Más részt, a keresztények megtagadják azon adót, melyet azért kellene fizetniök, hogy katonák ne legyenek kénytelenek lenni; ök fizetni nem, de szolgálai akarnak, s eb-ben támogatja őket a görög papság is.

— Nov. 30-án érkezett meg Garasá-nin szenator Belgrádba. Már elfogadáson is volt a hercegnél, s e napokban fogla-landja el székét a tanácsban. Resid pa-sa nagyvezir erősen elhatározottan lát-szik, a szultán suzerainitási jogait Szer-biában jobban fentartani, mint a többi dunai hercegségekben. A kormány gyen-gébb, semhogy ezen törekvés ellen dol-gozhassék, minthogy nem támaszkodik többé a nemzeti pártra. Egyébiránt igen világos, hogy a hercegi kormány elleni oppositiot az orosz- francia hivatalos és nemhivatalos diplomácia támogatja. Szer-bia fenyegetett nyugalnát csak azáltal le-betne még visszaállitni s a kedélyeket ki-békíteni, ha a miniszterium valamely sza-badelvű hazafi által erősítettnek, ha rész-letes megkegyelmezesek adatnának, s az erőszakosan nyugalmazott senátorok hiva-talaikba visszatételének.

— Oroszország, mint látszik, je-lenleg korábbi messzejáró terveinek köny-nyebb elérhetéseért, az európai szabad-elyűekkel akar szövetkezni, vagy velök egy hurt pengetni. A sz. pétervári akade-mia hírlapja közelebb körülményes czik-keket közölve a belgiumi miniszterváltozás-ról, következő meglepő eszméket szikráz-tat, a Néva mellől, „Belgium világosan nyilatkozott közvéleményéről“ szólna:

„Vilain és De Decker miniszterekről meg kell vallani, hogy a helyzet igényeit felfogták, s az ország alkotmányos szoká-saihoz képest, a köztétel elől visszavonultak, s a mint eképp a választók által ki-nyilatkoztatott vélemény hódolatot nyert, Lipót király az őt kitüntető bámulatos mély belátással nem késett határozni, s Ro-giert szabadelvű kabinet alakításával biza-ta meg. A reactionarius lapok elég dörék és makacsok ebben veszelty látni: de nem éppen a szabadelvű párt mentette-e meg 1848-ban Belgiumot a forradalomtól, mi-dőn minden trón ingadozni kezdett körö-te?“ Ezután előadja ezen lap a belgiumi választási törvényt, mely „minden igény-nek megfelel, hogy a nemzeti akarat szabad kifejezését biztosítsa. Belgiumban mind a parlamenti, mind a tartományi, mind a köz-ségi választásokban a népérzület s a nem-zeti önkormányzás: forrása minden jog-nak és köteleességnek.“

— A „Courier de Paris,“ mely az u-tolsó választások alkalmával democratiai részről igen nagy élénkséget fejtett ki, egy czikkelt hoz, a melyben Darien, Hénon és Olivier belépését a kamarába új democra-tikus politika kezdete gyánánt ügyekszik feltüntetni, mely szentint „a régi pártok, valamint a régi szenvedélyek félreteendők, a haladás a kormányformától, független szempontból tekintendő s minden erő oda irányzandó, hogy az törvényes téren s a császárság alkotmányának korlátain belül nyerjen valósulást. „Ezen politikának jelszava a „Courier szerint a következő: „Szabadság az alkotmány által, szabadság a választások által, szabadság az általános szavazási jog által, végre szabadság az al-kotmányos ellenzék által.“ Ez egyszer-

*) Ezen derék levél sok mulasztást nyujt kárpótlást. Reméljük, hogy e jeles toll által gyakrabban lesz képviselve a kedves Erdővidék.

Szerk.

mind pártprogram is az új választásokra, melyek Párisban állítólag a legközelebbi hó folytán fognak megtartatni.

— Egy pár lap oly hévvel igyekezett a szabadságot belé illeszteni a francia császárságba, hogy a nemes lúz a félhivatalos lapokra is elhatott. A „Patrie” és a „Constitutionnel” már nem csak demokráciát csepegtetnek mézes ajkairól, hanem szabadságot is hullatnak egy-egy cseppet, az utóbbit természetesen csak úgy tekintvén, mint patikai szert, a melynek adagait orvosnak kell meghatározni. A „Constitutionnel” nem akar tudni az oly alkotmányos ellenzékéről, mely a hatalmat a parlamentben és sajtóban ostromolja. „Avval vádolnak minket — ugymond — hogy a „császárságot szabadság nélkül” akarjuk. Feleletünk egyszerű: mi merőben úgy akarjuk a császárságot, mint azt az alkotmány és a törvények meghatározzák. Mi tagadjuk bárkinek azon jogát, hogy magát nálunk szabadelvűbnek mondja a szó józan értelmében. Egy nép szabadságának azon engedmények összegében kell állania, a melyet elviselhet a nélkül, hogy magának ártana, s e részben ragaszkodunk azon intézményekhez, a melyek bennünket kormányoznak, s a melyek bölcseségét a tapasztalás megszentesté.”

— A belgiumi választások egészen lefolytak, a melyeknek kimenetele iránt annál feszültebbek voltak az elmék, minél szenvedélyesebb volt az azokat megelőzőt izgatás, mivel azoknak eredményétől függött

bizonyos tekintetben az ország pillanati sorsa. Mily heves volt az izgatás a jelen miniszterium ellenei, az ultraconservatív kléricalisok részéről, az is eléggé mutatja, hogy maga a kormány kénytelen leszállani a küzdőterre, hogy védje politikáját a legméltatlanabb gyanúsítások ellen. A belga „Moniteur” határozottan kimondja, „hogy a kormánynak nincs szándékában az adó fölemelni, az eddig fennálló nemzetgazdasági rendszert felforgatni, a vallás és ennek szolgálói iránti tekintetet szemmelen tartani stb., miként mindezt az ellenfél hirteltelte. Ez utóbbit még annyira ment, hogy Belgiumnak a külhatalmakkal viszonyát is gyanúsította; a kormány ezen gyanút is határozottan visszautasítja, s hozzáteszi, hogy ő — a belga kormány — minden hatalmasságok részéről a jóakarát és bizalom legfőbb bizonyítványait nyerte.

UJ POSTA.

— A moldva-oláh divának szétmenése minden órán várható, hogy hosszasan, nagyon hosszasan ünnepejenek. Stambul hírek szerint a szultán a feloszlatást kimondó fermánt már aláírta; más részről a nagyhatalmak se ellenzik már e lépést, mert az eddigiekből tudják már, a mit tudniok kell; a porta pedig oly bizonyosnak tekintti az unio visszautasítását, hogy az oláhországi határ felé indított török hadseregeknek ismét ellenparancsot küldött.

— Az aszturiai herczeg keresztsége,

mint Madridból 9-ről írják, a legnagyobb pompafényvel ment véghez a kir. kápolnában. Három udvari kocsi vitte oda az apostoli nuntust. A keresztelest a toledoi érsek vitte véghez. A koronaörökös neve nagy számú. Kedves gyermeknek sok a neve: Alphonso. Francisco de Asis, Fernando, Pio, Johannes, szeplőtelen fogantatású Mária, Jaime, Pelago sat, s mint király egykor, a valamivel kurtább XII. Alphons nevet viselendi.

— Csak lassan a testtel — a muszka jobbagyság felszabadításával. Erről most határozottan állítják, hogy e pillanatban meg nem eshetik, de biztosan remélik, hogy a parasztok, s uraik közti viszonyokban lesz némi változás. A földesurak korlátlan hatalmát eltörölni az új törvény, s azon joguktól is megfosztja, hogy az általok birt „lelkek” házasságát önkényűleg parancsolhassák, vagy megtilthassák; hogy valamely pórt ekéje mellől elragadva, személyes szolgálatokra alkalmazzassák, vagy egy falu lakosságát másba helyezhessék át. E szerint a pórok még csupán földesurak jószágához lennének kötve, s földjeiket mintegy hasznóbérlőkül fognák mivelni addig, míg teljesen felszabadítottatnak.

— Párisban a „Courrier de Paris” irányezikének megszűnése még nagyobb sensatiót szült, mint azoknak megindulása. Girardin maga is megvallani látszik, hogy lehetlent akart, midőn az imperializmusként arul ajánlotta a szabadságot. A

szabadság nem akar a napoleoni demokráciával férjesülni. Szinnel-izzel különböznek egymástól.

— A konstantinápolyi angol Jupiter, lord Redcliff, Jupiter nevű Lloyd-gőzössel dec. 17-én Triestbe megérkezett.

— Pétervárából, dec. 14-ről, egy új diadalmát jelentik a muszkáknak a Kaukaszban. Feodokiewff vívta ki azt a Goita mellett, több falut elégetett s egy falka csecsenczet lovagott. Majd végre járunk az egész dolognak.

— Turinban a kamarák dec. 14-én nyitattak meg. Victor Emmanuel királyt mindkét ház lelkesült üdvözlésekkel fogadta.

— Hirszerint Thouvenel az év végével Stambult elhagyandja.

— A spanyol cortes-gyűlés nem fog szétoszlatatni. A magát nagyon is mérséklő kabinet nem bír bátorsággal ily erős rendszabály megtételére. — Lissabonból jelentik, hogy a több idő óta borzasztóan dúlt ragály — a sárga láz — szinte egészen megszűnt.

Sajtóhírek: A 162. szám. 653 lap. 1. has. 8-ik sorában: volt elé hely. olv. volt elég. 4-ik hasábon a Külföld 4-k sorában: reformot renditi hely. olvasd penditi. A 664. lap 2-ik hasáb 22-ik sorában altassanak helyett olv. tiltassanak, azaz: szertartások tiltassanak el.

Bécsi börze. december 17-dikén. Erd. urbéri papír 77. Magyar urbéri papír 78. Nemzeti kölcsön 83. Arany darabja 4 fr. 59 kr. Ezüst 8 3/4 fr.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉSEK.

Urbékkárpótlási tőke-utalványozás.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. dec. 3-ról 11,146 sz. a tudatja, hogy 1) Boros Anna öz. Bakó Józsefné tömegének sárvárfellaki birtoka után 2725 eft. 19 kr. tőke, 480 eft. 16 1/4 kr. kamat. 2) Földvári Józsefnek fellaki birtoka után 1934 eft. 52 kr. tőke, 347

eft. 51 1/4 kr. kamat 3) Szacsai Zsigmondnak ördög-keresztúri, kovácsi és ugrácsi birtoka után 3383 eft. 47 1/4 kr. tőke, 545 eft. 52 1/4 kr. kamat-hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 márt. 1-ére. Tárgyalása ápril. 28-kán d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. nov. 13-ról 10,635 sz. a tudatja, hogy gróf Mikó Imrénék és gróf Rhédei Klára b. Radák Istvánnéknak bányabükki és pusztai sz.-mártoni birtokai után 21,793 eft. 52 1/4 kr. tőke, 6479

eft. 51 1/4 kr. kamat-hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 február 18-án. Tárgyalása ápril. 19-én d. e. 9-kor.

A zilahi-megyei cs. k. törv. szék f. é. okt. 26-ról 2477 sz. a tudatja, hogy 1) Bideskúti Anna Rettegi N.-nének pelenyeyi birtoka 1345 eft. tőke, 225 eft. 39 3/4 kr. kamat. 2) Bölönyi Samuelnek kémeri birtoka után 518 eft. 39 1/4 kr. tőke, 248 eft. 21 1/4 kr. kamat. 3) Veress Györgynek kémeri birtoka után 42 eft. 17 1/4 kr. tőke, 20 eft. 5 1/4 kr. kamat-hátralék van utal-

ványozva. A követelések beadandók 1858 febr. 26-án. Tárgyalása ápril. 30-án d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. dec. 3-ról 1,206 sz. a tudatja, hogy özvegy Wass Ádámnéknak és fiainak veress egyházi birtoka után 3458 eft. 43 kr. tőke, 653 eft. 33 1/4 kamat-hátralék van utalványozva. A követelések beadandók 1858 márt. 1-én. Tárgyalása május 4-kén d. e. 9-kor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

Gyógyszeres szappanok.

A biztosan s gondosan készített GYÓGYSZERES SZAPPANOK használata újabb időben valódi szükségé vált, mi a lehető legteljesebb módon találja kielégtelést. Az ezen szappanokban foglalt gyógyszerek formája s mennyisége részint elismert ügyességű és magas állású orvosok ítélete által jóváhagyva s azoknak saját használata által teljesen igazolva van, részint pedig a készítmények alapjául vett növények különösen oly egyénekül erednek, kik az orvosi szakban tekintélyt szolgálnak. Ekképp már kisebb körökben sikerült irántuk kedvező részvételek elbírását, mely körökből azon felszólítás indult ki, hogy a közönségnek nagyobb mértékben nyújtassék alkalom, magat kellemes formájú s csekély költséggel járó alkalmas szerekkel elláthatni. — AZ ALÁBBI ELŐSZÁMLALT GYÓGYSZERES SZAPPANOK SORA oly gyógyszeranyagokat foglal magában, melyek tisztá és hamisítlan minőségben oly mennyiséggel kapcsolattak a készítményekhez, miszerint azok az orvosi használatnak tökéletesen megfelelnek, s a kívánt hatás tőlük biztosan várható.

(317) N° 6887. — 1857.

Hirdetmény.

A helyi mgos cs. kir. ker. leti hivatalnak folyó hó 8-ról 10,466 — 1857. szám alatti hátratos rendelete mellett leküldött, december 1-ről 9884 — 1857. szám alatti magas helytartó 8—10.

tósági elnökség rendelete következtében, ezennel köz tudomásra hozatik, hogy a Mainz városa és szövetségi várbán löpor fellobbanása által történt szerencsétlen esemény következtében a mainzi kárvallottak felségelésére, e városban már elintéztett általános jótékony adomány-gyűjtésén kívül máj naptól számítva a tanács elnökségénél is fogadhatnak el e célra segédpénzek, rendeltetésük helyére leendő juttatás végett.

A kolozsvári tanácsból, dec. 11-kén 1857.

(318) (3—3) Jóság-eladás és haszonbérbe keresés.

Egy nagy jóság N.-Seben és Károly-Fejérvár között közel, a Maroshoz és a nagy-utóhoz, örök áron eladó.

Szintén az érintett vidéken, vagy fennebb is a Maros és Küküllő térein egy nagy 2—4 ezer fríg rugó bérterekü jóság, az itteni német avagy angol módú bérrendszer szerint haszonbérbe kerestetik.

Mindkét esetre nézve értekezhetni Kolozsvárt, Óvár 230 számú háznál

CSULAK DÁNIEL
országos ügyvédnél.

(315) (2—3) **GRÄSER M.**
Gy. és fia Medgyesen

tisztelettel jelenti, hogy a szeged-temesvári vas-pálya megnyitásával kilitás levén az Erdély és külföld közli nagyobb forgalomra, már két év óta fenálló szállító üzletüket most szélesebb alapokra fektette, hogy mindennemű Medgyest érintő, árucikkéket fölvelel és szállítását a lehető legolcsóbban eszközölhessék.

Ezen kívül ugyan e czég ajánlja gazdagon ellátott fegyver-raktárát, a melyből mindennemű fegyverekkel szolgálhat Ferlach, Lütich és a híres prágai gyáros Lebeda A. V. készítményei szerint, valamint egyéb vadászathoz szükséges eszközöket is.

nalata által teljesen igazolva van, részint pedig a készítmények alapjául vett növények különösen oly egyénekül erednek, kik az orvosi szakban tekintélyt szolgálnak. Ekképp már kisebb körökben sikerült irántuk kedvező részvételek elbírását, mely körökből azon felszólítás indult ki, hogy a közönségnek nagyobb mértékben nyújtassék alkalom, magat kellemes formájú s csekély költséggel járó alkalmas szerekkel elláthatni. — AZ ALÁBBI ELŐSZÁMLALT GYÓGYSZERES SZAPPANOK SORA oly gyógyszeranyagokat foglal magában, melyek tisztá és hamisítlan minőségben oly mennyiséggel kapcsolattak a készítményekhez, miszerint azok az orvosi használatnak tökéletesen megfelelnek, s a kívánt hatás tőlük biztosan várható.

pk. Hamiblag-szappan, görvélyes bajok-nál, darabja 32
Irla-szappan, idült bőrkötege-nél, dbja 29
Terpentin-szappan, csúszos benu-lások-nál, darabja 20
Benzoe-szappan, bőrkeményeségnél, db. 23
Kámför-szappan, csusz és köszvény-nél, darabja 20
Kéniblag-szappan, elévült bőrköte-geknél, darabja 27

pk. Halmájzsir-szappan, görvélyek és asz-kóroknál, darabja 20
Kátrány-szappan, bőrhámladék és kü-tegeknél, darabja 20
Epe-szappan, szeplőnél és fejbőrmó-sáshoz, darabja 20
Kén-szappan, mindennemű bőrköte-geknél, darabja 20
Rozmarin-szappan, erősítő mosások és fürdőkhez, darabja 20
Könleeg-szappan, daganatok és ke-ményedéseknél, darabja 20

Ezen a vegy-gyógyszerészeti elvek alapján gondosan készített gyógyszeres szappanok azon biztosságnál fogva, mit a több rendű tudományos vizsgálatok s gyakorlati használatok örövendek eredményei nyújtanak, a közönségnek méltán ajánlhatók. A különböző gyógyszeres szappanok készítése s használati módjáról szóló utasításban, mi minden raklában ingyen szolgáltat, egybefoglalt szempontok tán általános megnyugvást nyújthatnak azoknak sokszerű használatosságát illetőleg; azonban az orvos urak megítélésére hagyatik, a legmegfelelőbb használati módot még számos más esetekben is meghatározni s rendelkezéseiket a szerint adni.

RAKTÁRAK, melyek a törvényhez képest csak iparüzleti joggal bíró gyógyszereszekre bízhatnak, a bel és külföld előkelőbb gyógyszerüzleteiben léteznek, Kolozsvárt Wolff J. gyógyszerésznél, Tordán Wolff Gábor gyógyszerésznél.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

(321) (2—2)

Figyelemre méltó!

Alólírt bátor vagyok a kolozsvári gőz-malomba készült király lisztet szépségéért és jutányosságáért, az ünnepekre a t. cz. közönségnek ajánlani.

Gőz-malmi liszték árai pengő pénzben.
100 font kupa.
N° O Király liszt 10 frt. 20 kr. 12 kr.
N° I. Mont 7 frt. 30 kr. 8 kr.
N° II. Mont 6 frt. 30 kr. 7 kr.
Zsemle 5 frt. 30 kr. 6 kr.
Kenyer 4 frt. 30 kr. —
Dercze 1 frt. 30 kr. —
Korpa 1 frt. 12 kr. —

POPINI FERDINÁND.

(323) (1—1)

Nyilvános elismerés.

Alulírott kötelesnek érzem magamat, az abbeli helytelenül költött hírek megczafolása tekintetéből, mintha t. i. az osztrák bank a kölcsönadást hasztalan nehézségek közbevetése által önként akadályozni igyekeznék, tiszta igaz lélekkel nyilván kijelenteni: miszerint én a fenérintett banktól az általam kívánt kölcsönt, a magyar birtokok eladásával foglalkozó ügynökség (Bécs főváros 807. sz. a) közbenjárása által a legelővidebb idő és a legkedvezőbb feltételek alatti teljes megnyugvásomra megnyertem és kezemhez vettem légyen.

Nagy-Abony, dec. 4-kén 1857.
HUNYADI LAJOS
nagy-abonyi birtokos.

(314) (2—3)

Eladó részjóságok.

Értekezhetni azok felől 1858. február. 1-ső napján tul tulajdonos gróf Teleky Miklóssal Kolozsvárt. 1. Kozárvár Dézs mellett. 2. Dézs szőlő, és rét. 3. Záprotz. 4. Ketsed Szilváson. 5. Igriczen erdőréz. 6. Felső Lunkó, Szeliste a volt Zaránd megyében. 7. Almasel a volt Hunyad-megyében. 8. Spring, Szeredahely mellett. 9. Balástelke Medgyes mellett 10. Dézsfallván. 11. Zágózbán erdő rézsek. 12. Sárd, Szent-Lőrincz, a volt Maros-Székeu. 13. Vajában, Somosdon, Csókában, erdő-rézsek. 14. Ders, a volt Udvarhely Székben. 15. Kolozsvárt, a b. Király-utczában a 36-ik számú emeletes-ház. 6. Marosvásárhelyt, a Poklos utczában 524-ik számú emeletes-ház, kerttel, és szőlő-résszel együtt.